

31 Ağustos 2024

Beyrut ve Tahran'da Hareketli Saatler

İsrail; Beyrut'un güneyinde, Şii sivil yerleşim bölgesi ve Hizbullah'ın çok sayıda karargah binalarının konuşlandığı Dahhiye'de ki bir binayı 30 Temmuz akşamı vurdu. Bina muhtemelen Hizbullah'a ait bir "safe house". Nokta atış. Hedef Hizbullah'ın üst düzey yöneticilerinden Fuad Şükrü. ABD'nin arananlar listesinde üst sıralarda.

İkinci eylem, aynı gece İran'ın başkenti Tahran'da gerçekleşti. Hamas lideri İsmail Haniye, İran Cumhurbaşkanı'nın yemin töreni vesilesiyle bulunduğu Tahran'da suikaste uğradı, öldürüldü.

Beyrut'taki eylem Cumartesi akşamı Golan'daki Dürzi yerleşim birimine yapılan ve futbol sahasında ölen Dürzi gençlere yönelik saldırıya, İsrail'in "angajman kurallarına uygun" bir misillemesi. Beyrut'taki kaynaklar, patlamadan hemen sonra, "beklenen bir gelişme, tansiyonun daha fazla yükselmesi olası değil, Beyrut merkezde sosyal hayat normal çizgisinde devam ediyor" şeklinde sakin, tansiyonu düşük açıklamalarda bulundu. Hatta Beyrut'un Hristiyan entelektüel kesimi, havalimanında üç gündür iptal edilen, ertelenen uçuşlarının tekrar başlaması nedeniyle gayet mutlu.

Bölgede jeostratejik sonuçları olabilecek bu eylemlerde, Orta Doğu'nun bir diğer dengeleyici, akil özelliği de karşımıza çıktı. Lübnan'ın çok parçalı etnik, dini, siyasi yapısına uygun bir şekilde Hizbullah karşıtı Dürzi lider Velid Canbolat, Beyrut'tan İsrail'in ajitasyonuna karşı gayet soğukkanlı bir tepki verdi. Suriye'ye ait, İsrail işgali altındaki Golan'da nüfusunun tamamı Suriye vatandaşı olan, İsrail vatandaşlığını reddeden bu küçük Dürzi toplumu, İsrail'in açık provokasyonuna hayır dedi. Bölgeyi ziyaret eden Netanyahu Dürzi halkın tepkisiyle karşılaştı.

İsrail'in Lübnan'da Hizbullah'ı arkadan vurma stratejisi sonuçsuz kaldı. Suriye'de Sweyda'daki Dürziler de sakin bir duruş sergilediler.

Ancak Beyrut'taki eylemin devamı niteliğinde Tahran'da Hamas lideri İsmail Haniye'ye yapılan suikast, angajman kuralları dışında, sonuçları farklı olabilecek bir eylem. Hedef alınan kişi ve eylemin gerçekleştiği yer,

zamanlama dikkatle seçilmiş. Mesaj güçlü. Suikastin planlaması, icrası ve sonucu, ABD ve İsrail açısından başarılı.

Bu arada Tahran suikasti esnasında ABD'nin komşu ülkelerdeki askeri üsleri aracılığıyla İran'ın diğer vekillerini baskı altında tuttuğu bilgileri de intikal ediyor. Hiç kuşku yok ki ABD, İsrail'e istihbarat desteği de sağladı. Netanyahu, geçen haftaki ABD gezisi esnasında Kongre ve diğer siyasi aktörlerden aldığı siyasi destekten de memnun olmalı. Netanyahu, Kasım seçimlerine hatta Ocak 2025'e kadar vakit kazandı.

Bu eylemlerin zamanlaması olarak bir diğer önemli konu ise Temmuz ayının ortalarında Çin'de, Çin Dışişleri Bakanı'nın girişimleriyle bir araya gelen 14 ayrı Filistinli örgütün, FKÖ çatısı altında bir araya gelme konusundaki iyi niyet beyanları. Bu mevcut konjonktürde İsrail ve ABD'yi derinden endişelendiren bir gelişmeydi.

Hamas'ın 7 Ekim saldırılarından sonra MOSSAD'ın CIA'in de desteği ile birlikte, Ocak ayında Beyrut'ta Hamas yetkililerinin öldürülmesi, Nisan ayında Şam'da İran Konsolosluğu'nda toplantı halinde olan İran DMO Kudüs Gücü generallerine yönelik suikast ve son olarak İran Cumhurbaşkanı'nın yemin töreni vesilesiyle Tahran'da bulunan Hamas liderinin suikaste uğramaları, MOSSAD'ın, zamanında, net, detaylı, operasyonel bir haber alma gücünü ve kabiliyetini bir kez daha ortaya koyuyor.

O halde akla gelen soru; MOSSAD hazırlığı bir yıldan fazla sürmesi gereken Hamas'ın 7 Ekim saldırılarını nasıl haber alamadı?

Türkiye tam da Suriye ile normalleşme sürecinde, PKK/SDG'nin Suriye ve Irak'taki tehdidi devam ederken, aynı coğrafyada yaşanan bu jeopolitik gelişmeler karşısında elbette pozisyonunu alacak. Bu konjonktürde Türkiye'nin donanımlı sivil, asker, güvenlik bürokratlarına daha fazla iş düşecek. Bu kadrolar (diplomatlar, askerler ve güvenlik/istihbarat bürokrasisi) geçmişte çok daha fazla jeopolitik risklerle karşılaştılar, çözüm yollarını buldular. Yeter ki siyasi direktif verilsin.

Sonuç olarak Orta Doğu'da her zamankinden daha fazla stres birikti. Acılar devam edecek. Ancak yine de üçüncü dünya savaşı çıkmayacak.

Ayhan Doğaner

Kıdemli Analist